

Evaluering

Et mere rummeligt arbejdsmarked for personer med handicap III

Baggrund

Personer med handicap står i højere grad uden for arbejdsmarkedet end personer uden handicap. Et handicap kan for nogle være en barriere i forhold til at søge eller fastholde et arbejde, mens det for andre ingen betydning har. Personer med handicap registreres ikke i Danmark, og det er derfor en tilbagevendende udfordring for sagsbehandlere i jobcenteret at identificere hvem, der kunne have gavn af hjælp fra jobcenteret.

På den baggrund har ti kommuner i perioden 1. december 2020 - 31. december 2022 deltaget i projektet *"Et mere rummeligt arbejdsmarked for personer med handicap III"*. I projektet har kommunerne afprøvet et frivilligt digitalt screeningsværktøj bestående af et spørgeskema, som har til formål at identificere nyledige med handicap, herunder betydningen af handicap for den enkeltes jobmuligheder. Konkret er screeningen foretaget ved at tilføje to spørgsmål til det eksisterende og frivillige spørgeskema på jobnet.dk (forberedelsesskemaet) samt en manuel opfølgning for dem, som ikke udfyldte skemaet forud for første samtale.

Målgruppen for projektet har været alle nyledige dagpengemodtagere og nyledige kontanthjælpsmodtagere over 30 år. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har 2024 gennemført en evaluering af projektet.

Evalueringsens formål

Evalueringsens hovedformål har været at belyse erfaringer med anvendelse af det digitale screeningsværktøj, herunder:

1. Omfanget af handicap blandt nyledige og i hvilken grad handicap har betydning for de lediges jobmuligheder og beskæftigelse.
2. Erfaringerne med digital screening for handicap blandt borgere og sagsbehandlere både ift. værdi og ressourcer.
3. Det digitale screeningsværktøjs effektivitet ift. at identificere personer med handicap.

Datagrundlag og metode

Undersøgelsens datagrundlag opsummeres i boks 1. Der henvises til appendiks for uddybende beskrivelse af visitationskriterier, datagrundlag og metodebeskrivelse.

Boks 1

Datagrundlag og metode

Datagrundlaget for evaluering består af følgende datakilder:

- Screeninger indsamlet via Forberedelseskemaet på jobnet.dk
- Spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere i projektet
- Spørgeskemaundersøgelse blandt borgere visiteret til indsats i projektet
- Registerdata om beskæftigelse og ydelser samt karakteristika

Metode:

- Beskrivende analyser i form af fordelinger og gennemsnit.
- Test af statistisk signifikans. Signifikansniveau er sat til $p\text{-værdi} \leq 0,05$.

Undersøgelsens hovedresultater

- Ud af de godt 15.500 digitale screeninger angiver ca. hver tredje, at de har et handicap og hver tiende, at de har et handicap med betydning for deres jobmuligheder.
- Personer med handicap *med* betydning for deres jobmuligheder er signifikant mindre i job efter de bliver ledige sammenlignet med både personer med handicap *uden* betydning for deres jobmuligheder samt personer uden et handicap. De to screeningsspørgsmål formår hermed at identificere en gruppe, som kan have brug for ekstra hjælp til at komme tilbage i job.
- Evalueringen af RUM3 viser, at digital screening er en effektiv metode til at identificere borgere med handicap og sagsbehandlerne oplever i høj grad, at de to screeningsspørgsmål og samtalen med borgeren herom bidrager med vigtig information ift. at tilrettelægge borgerens indsats. Sagsbehandlerne vurderer også generelt, at det er ressourcerne værd at screene alle nyledige for handicap og anbefaler i høj grad andre kommuner at gøre det samme.

Undersøgelsens resultater

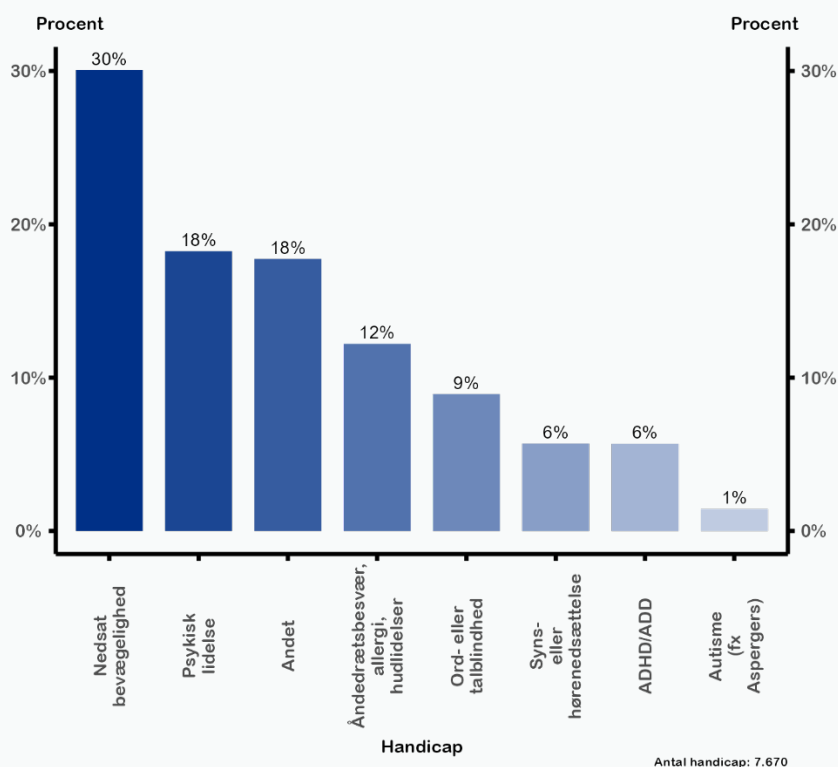
I det følgende uddybes evalueringens resultater.

Omkring hver tredje nyledig har et handicap

Af de ca. 15.500 gennemførte screeninger angiver 37 pct., at de har et eller flere handicap. De tre hyppigst angivne kategorier af handicap er *Nedsat bevægelighed*, *Psykisk lidelse* og *Andet*, jf. figur 1. Fordelingen mellem typer af handicap svarer i store træk til fordelingen i befolkningen som helhed¹.

Figur 1

Nedsat bevægelighed og psykiske lidelser er de hyppigste angivne handicap blandt nyledige

Anm.: opgørelsen indeholder besvarelser fra de 5.810 personer, som er blevet screenet og har svaret, at de har et handicap. De har svaret på spørgsmålet "Har du et helbredsproblem eller en funktionsnedsættelse?".

En person kan angive mere end én funktionsnedsættelse ifm. screeningen.

Kilde: Egne beregninger pba. DFDG, manuelle registreringer fra kommunerne..

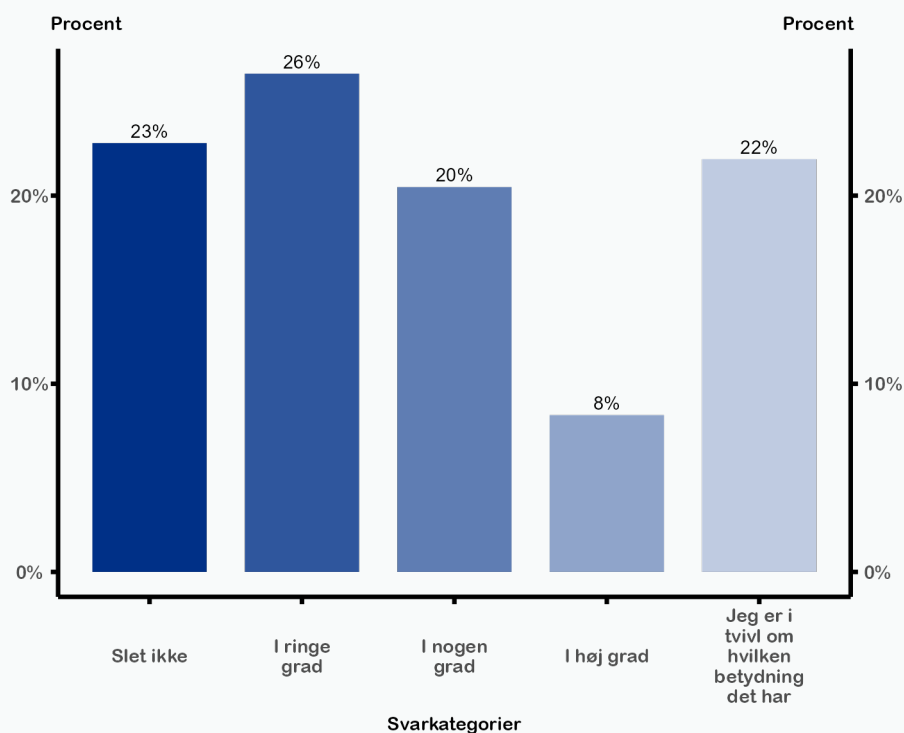
Blandt gruppen som har angivet, at de har et handicap svarer lidt mere end hver fjerde, at deres handicap, i *nogen* (20 pct.) eller *høj grad* (8 pct.), har betydning for deres jobmuligheder, jf. figur 2. Samlet set er det således hver tiende screenede, som angiver, at deres handicap har væsentlig betydning for deres jobmuligheder.

¹ Handicap og beskæftigelse 2022, s. 30 tabel 2.2, M. Larsen, V. Jakobsen og C.H. Mikkelsen, VIVE, 2023.

Omvendt vurderer ca. halvdelen, at deres handicap *slet ikke* (23 pct.) eller *i ringe grad* (26 pct.) står i vejen for deres muligheder for at komme i job.

Figur 2

Mere end hver fjerde vurderer, at deres handicap har betydning for deres jobmuligheder

Anm.: Opgørelsen indeholder besvarelser fra de 5.810 personer, som er blevet screenet og har svaret, at de har et handicap. Det besvarede spørgsmål er: 'I hvor høj grad vurderer du, at dit helbredsproblem(er) / Handicap(r) har betydning for dine muligheder for job?'.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af DFDG og manuelle registreringer fra kommunerne.

Der er betragtelig variation i omfanget af betydning mellem de forskellige typer af handicap. Borgere, som har *Nedsat bevægelighed* (45 pct.), *Autisme* (39 pct.) og *ADHD/ADD* (26 pct.), er de tre grupper, som i gennemsnit vurderer, at deres handicap har den største betydning for deres jobmuligheder².

Handicap med en betydning for jobmuligheder påvirker beskæftigelsen

Screeningsværktøjet kan i nogen grad forudsige gruppens beskæftigelsesmuligheder. Resultaterne peger på, at personer med et handicap hhv. *med* eller *uden* betydning for deres jobmuligheder har lignende

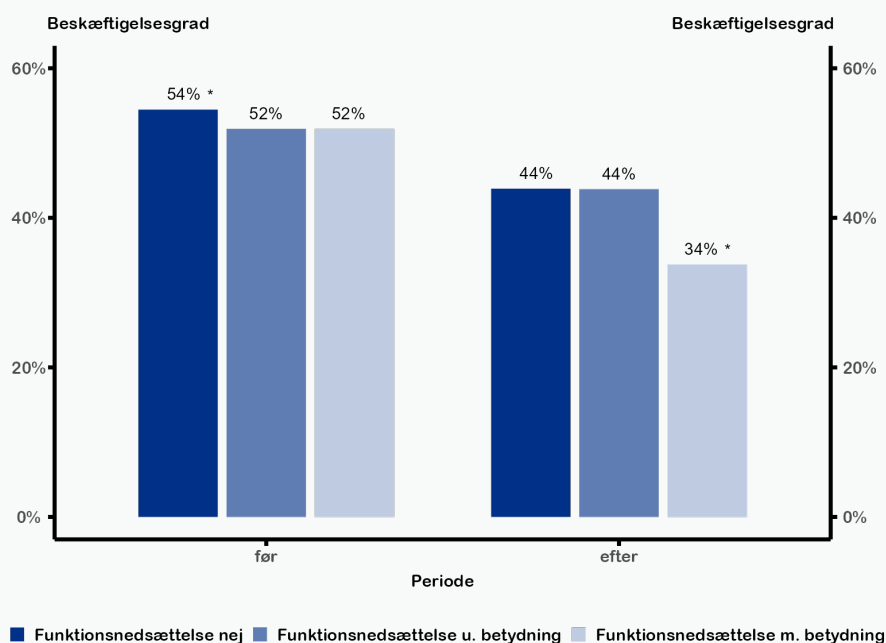
² Jf. appendiks, Screeninger via Forberedelsesskemaet på jobnet, figur 1.

beskæftigelsesforløb *før* de bliver ledige, men signifikant forskellige beskæftigelsesforløb *efter* de bliver ledige, *jf. figur 3*.

Personer med handicap *med* betydning for deres jobmuligheder er signifikant mindre i job efter de bliver ledige, *jf. figur 3*. Screeningsværktøjet kan således bidrage til at identificere ledige med handicap, som kunne have behov for hjælp.

Figur 3

Personer med handicap med en betydning for deres jobmuligheder er mindre i beskæftigelse på sigt

Anm.: Opgørelse viser den gennemsnitlige beskæftigelsesgrad 36 mdr. før og 12 mdr. efter tidspunktet for tilmelding til ledighed. Populationen er de i alt 15.506 screeninger hvor der foreligger en besvarelse af screeningsspørgsmålene. På tidspunktet for opgørelsen var der ikke data til at følge hele populationen i alle 12 måneder efter tilmelding til ledighed. Det er således ikke alle personer som kan følges til måned 12 efter deltagelse. Dimittender er frasorteret denne opgørelse. * indikerer at gennemsnittet for gruppen er signifikant forskelligt for de øvrige visitationsgrupper. Kategoriet handicap m. betydning udgøres af summen af svarkategorier på nær "slet ikke" fra figur 1.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af DFDG og manuelle registreringer fra kommunerne.

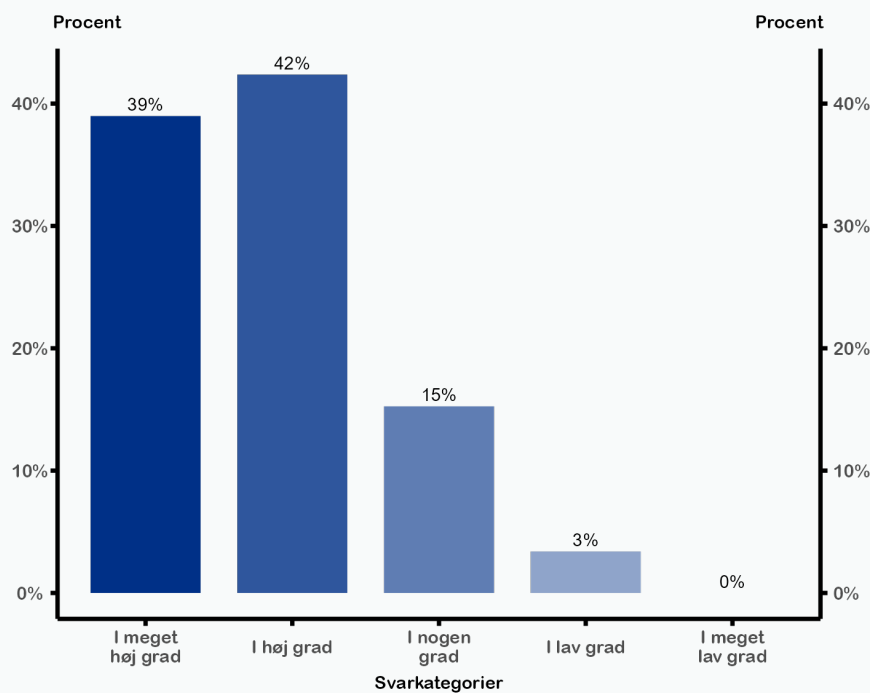
Personer med handicap *uden* betydning for deres jobmuligheder er omvendt ca. lige så meget i job som personer uden et handicap både før og efter de bliver ledige. Fra et beskæftigelsesperspektiv er der på baggrund af denne evaluering således ikke belæg for at have særlig fokus på denne gruppe.

Samtalen om borgerens svar skaber stor værdi i sagsbehandlingen

Det opleves meningsfuldt for både sagsbehandlere og borgere med handicap, at inddrage information om borgerens handicap i sagsbehandlingen. For eksempel svarer fire ud af fem sagsbehandlere, at dialogen med borgeren omkring borgerens svar på de to screeningsspørgsmål i *høj* eller *meget høj grad*, tilvejebringer vigtig information i forhold til at tilrettelægge borgerens jobmål eller uddannelsesmål, jf. figur 4. Det samme billede ses for værdien af information og dialog ift. tilrettelæggelse af indsats og vurdering af mulighederne for kompenserende ordninger³.

Figur 4

Sagsbehandlerne vurderer, at dialogen om svarene på screeningen er vigtig ift. at tilrettelægge borgerens videre forløb

Anm.: I opgørelsen indgår besvarelser fra sagsbehandlere, som har screenet ledige i projektet. De har besvaret spørgsmålet: "I hvilken grad vurderer du, at *dialogen* mellem dig og borgeren omkring borgerens svar på de to screeningsspørgsmål, tilvejebringer vigtig information i forhold til at tilrettelægge borgerens *jobmål* eller *uddannelsesmål*?".

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere, STAR, 2023.

³ Jf. appendiks, Spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere, spørgsmål 7 og 10.

Sagsbehandlerne oplever også generelt, at borgerne er komfortable med at oplyse og gennemgå resultatet af screeningen på samtalen og, at borgerene er glade for, at deres handicap indgår i behandlingen af deres sag⁴.

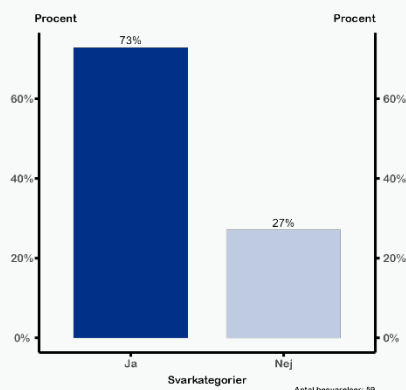
Sagsbehandlerne vurderer generelt, at screening er tiden værd

For at identificere hvilke borgere, som har et handicap med betydning for deres jobmuligheder er det nødvendigt at screene alle nyledige. Spørgsmålet er om den værdi, som skabes for gruppen med handicap samlet set står mål med de ressourcer, som bliver anvendt på at screene alle nyledige.

Ca. halvdelen af sagsbehandlerne vurderer *i meget høj grad* og *i høj grad*, at den tid de bruger på at screene alle nyledige, står mål med den værdi, som skabes for borgere med handicap med betydning for deres jobmuligheder, mens omkring en tredjedel vurderer, at ressourceforbruget *i nogen grad* står mål med den værdi, som skabes for de borgere, som har handicap⁵.

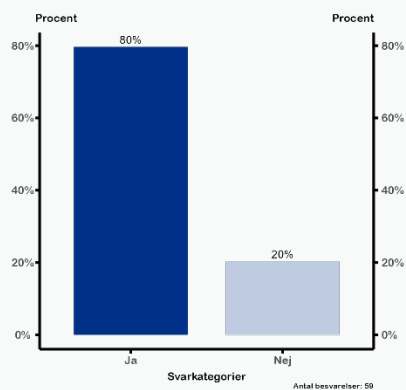
Figur 5.1

Syv af ti sagsbehandlere ønsker at fortsætte screening af nyledige

Figur 5.2

Otte af ti sagsbehandlere anbefaler andre kommuner at screene for handicap

Anm.: I opgørelsen indgår besvarelser fra sagsbehandlere, som har screenet ledige i projektet. De har besvaret følgende to spørgsmål: "Ønsker du at fortsætte med at screene nyledige for handicap?" (figur 5.1); Vil du anbefale andre kommuner at gennemføre digital screening for handicap? (figur 5.2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af DFDG og DSDW.

Flest sagsbehandlere (58 pct.) foretrækker at bruge primært digital eller ren digital screening fremadrettet⁶.

⁴ Jf. appendiks, jf. Spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere, spørgsmål 12 og 13 og Spørgeskemaundersøgelse blandt borgere visiteret til indsats i projektet, spørgsmål 2.

⁵ Jf. appendiks, Spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere, spørgsmål 16.

⁶ Jf. appendiks, Spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere, spørgsmål 3.

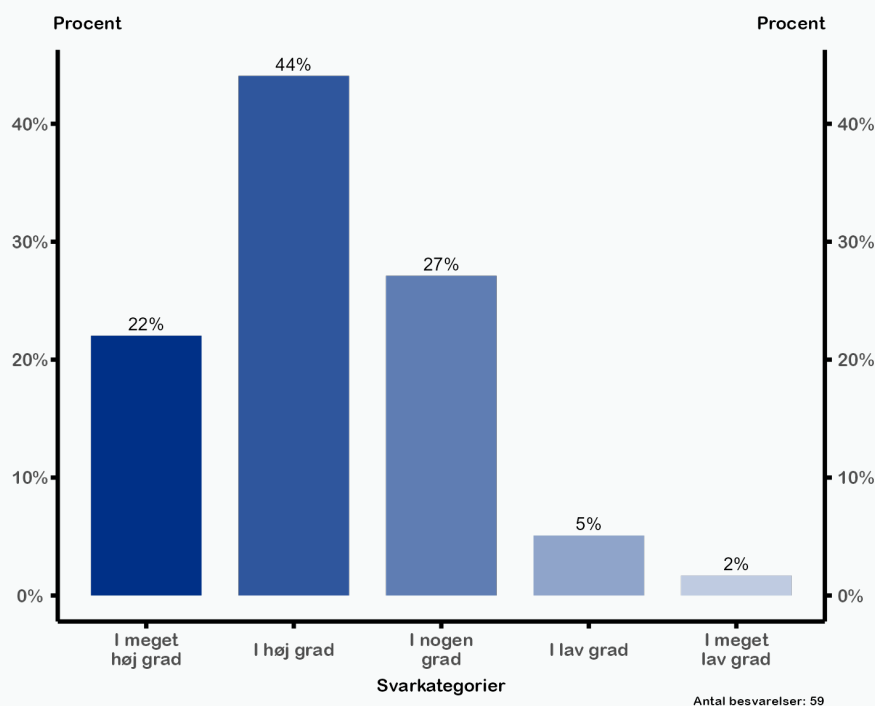
Et effektivt værktøj, baseret på frivillighed

Det vurderes samlet set, at det digitale screeningsværktøj er et effektivt værktøj til at identificere handicap blandt nyledige inden for rammerne af frivillighed.

En forudsætning for at kunne screene for handicap er, at de ledige er villige til at oplyse jobcenteret herom. I projektet angiver 37 pct. af dem, som er blevet screenet, at de har et handicap hvilket vurderes at være på niveau med lignende undersøgelser. Hertil svarer to ud af tre sagsbehandlere *jf. figur 6*, at de to screeningsspørgsmål i *høj grad* eller i *meget høj grad* udgør et effektivt værktøj til at identificere handicap ligesom over ca. halvdelen i *høj grad* eller i *meget høj grad* vurderer, at digital screening via forberedelseskemaet er en effektiv metode at gennemføre screeningerne på⁷.

Figur 6

Mange sagsbehandlere vurderer, at screeningsværktøjet er effektivt ift. at identificere handicap

Anm.: I opgørelsen indgår besvarelser fra sagsbehandlere, som har screenet ledige i projektet. De har besvaret spørgsmålet: "I hvilken grad vurderer du, at de to screeningsspørgsmål udgør et effektivt værktøj til at identificere handicap blandt nyledige?"

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere, STAR, 2023.

I kraft af, at andelen med handicap blandt dem, som *ikke* blev screenet er ukendt, er disse tal behæftet med usikkerhed. Et tjek af gruppernes baggrundskarakteristika

⁷ Jf. appendiks, Spørgeskemaundersøgelse blandt sagsbehandlere, spørgsmål 5.

tyder dog på, at dem som *vælger* hhv. *ikke vælger* at lade sig screene er relativt ens på de observerede karakteristika, hvilket indikerer, at borgerne ikke fravælger at lade sig screene fordi de ikke vil oplyse om deres handicap⁸.

En begrænsende faktor for screeningens effektivitet ift. af identificere personer med handicap er, at ikke alle udfylder screeningen. De to screeningsspørgsmål blev indbygget idet eksisterende og frivillige spørgeskema på jobnet.dk (forberedelsesskemaet). Svarprocenten for forberedelsesskemaet i 2022 var ca. 40 pct⁹.

I projektet har sagsbehandlerne som supplement gennemført manuelle screeninger, for dem, som ikke havde udfyldt digitalt på den første samtale i jobcenteret. På trods af den ekstra manuelle screening var det i projektet i gennemsnit 60 pct. af dem som kom til en samtale, som blev screenet¹⁰. Det er således ikke alle, som deltager i screeningen (både digitalt og manuelt) og hermed heller ikke alle borgere med handicap, som kan identificeres via med en frivillig screeningsmodel.

⁸ Jf. appendiks, tabel 0.1, baggrundskarakteristika.

⁹ Kilde: Egne beregninger pba. DFDG.

¹⁰ Kilde: Egne beregninger pba. DFDG.